מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

עבודה זרה מ

עניין: ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים

מהרש"א ח"א

גמ' ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים וכו'. נראה לפרש לפי שהיה יין הזה שבא לרפואה שמור כ"כ ביד העובדי כוכבים שבעים שנה נתן למקום ברכה בלשון הזה ועי"ל לפי שבתחלה כשברא הקב"ה את האדם והניחו בג"ע לא השליט אותו בפירות ג"ע רק שיהיה שומר בג"ע כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה אבל כשנטרד מג"ע השליט את האדם בכל ומסר הכל בידו וע"ז נתן ברכה שמסר עולמו שמחוץ לגן עדן לאותן שהיו רק שומרים בג"ע להיות להם כל העולם הזה לכל צרכיהו:

דברי שאול

רש"י ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים עיין בונה ועכרפ"ח נחיל מים ולפעניד הכוונה עפמים רבינו נסקדמתו לקרי ארעים שאפשר שיהן הקניה לרשע הגן הטוב ופירות הטובים בהיות עתיד בחדושים הנאים לדיק אחד לבא לגן הלז לשמות לו לאכול אחד מהפירות ויתרפא ממנו וזה כל תכלית הענין והקניה הפליא עלות מרמוק שיעע האים הלז הגן להיות למכסה עתק להלדיק הלז עים כי האריך נמחק לשוטו וגם כאן הגין רבי כי מה מאכה עכרים הלז שיפי ל יין הפוחים של עי שנים עיכ מעוס שומר שישתה רבי מאותו היין ונתרפא ועיכ יפה אמר ברוך שמסר עולמו לשומרים וכנס פעליא עלות מרמוק אמונה אומן והבן:

הבונה על העין יעקב

ת"ר פעם אחת חש רבי וכו'. תמהתי על רש"י ז"ל כי לא פירש לנו ממנה מהו אומרו ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים. ואפשר שרצה בזה שכמה דברים ברא הקב"ה בעולמו לצורך ולהנאת האדם ומסר אותם לזה דבר אחד ולזה דבר אחד שמחזיקים ושומרים אותם לעת המצטרך לעזור איש את רעהו כאשר עשה נכרי זה ששמר יין זה של שבעים שנה עד שנתרפא בו רבי ומזה נתן הודאה וברכה לה'. ונראה שהיה של מין

עבודת עבודה

גמרא אמר ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים.

הנה כוונתו מזה נראה שבא רבי לומר שאין מגיע שכר להנכרי עבור שעל ידו נמשך רפואה לרבי. והוא ע"ד משל בעשיר שהשיא יתום או יתומה עניים אז בודאי יברכו אותו ויחזיקו לו טובה עבור כך, אבל אם עשיר אחד הגיע זמנו למות והיה לו ילד קטן מסר עושרו לאפוטרופוס אחד למסור לבנו כשיגדל וכן היה כשהגדיל הילד נתן לו כל הממון זה אינו צריך לברך את האפוטרופוס דכיון דשלו ושל אביו הוא נותן לו, וכן הכי נמי הנמשל אם הי' שייך בנכרי לומר השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם אז הוי היין של הנכרי ומשלו נמשך רפואה לרבי וראוי לברכו וליתן לו שכרו, אך באמת כיון שאמרו חז"ל בברכות [לה,א] דקודם ברכה הוי לה' הארץ ומלואה, ואם כן בנכרי דלא שייך ברכה הוי לה' הארץ ומלואה והנכרי הוי רק שומר אין שייך ברכה להנכרי, ולכך אמר רבי ברוך שמסר עולמו לשומרים ואין שייך החזקת טובה וברכה לנכרי בזה, וא"ש בעזה"י.

דברי ירמיהו שמות פרשת בשלח

יד (ב) **דבר** אל בני ישראל ויסבו ויחנו לפני פי החירות בין מגדול ובין הים לפני בעל צפון, ואיתא במכילתא העשם בנקרא בעל צפון, לפי שעשה כנגד יוסף את הכסף ואת הזהב שנאמר (בראשית מז) וילקט יוסף את כל הכסף וגו', והנה ודאי שיוסף עשה כן ברשות פרעה וביודיעתו להיות האוצר הזה שמור לו לעת רעה, שלעתרכו כסף שהרי הכתוב אומר ויבא יוסף את הכסף בית פרעה, והיתה עלת יוסף לפרעה, שפרעה יעמיד על המקום ההוא בית והיכל לע"ז, ויהיה המקום קדוש בעיני כל העם, למען יתילאו לנעת שם ולחפור שם לאוצרות האוצרות, והיה הדבר הזה בסוד, וכאשר מת פרעה נשתכח גם הסוד הזה, והמלך החדש אשר קם התהיו אשר לא ידע את יוסף לא ידע את הסוד הזה, וע"כ כשחזרו ישראל לבעל צפון ומצאו שם את האוצרות, ידעו את השגחת ה' שמכל אלקי מצרים השאיר את בעל צפון כי הוא היה שומר לאוצרות יוסף בשבילם! והנה איתא בע"ז (דף מו:) פעם אחת חג רבי במעיו, שמסר עולמו לשומרים, והנה הלשון שמסר עולמו לשומרים, משמע שלא רק על שמסר שמירת היין בשבילו להעכו"ם אמר כן, רק שכן דרכו ית' בכל הנהגת עולמו, שהוא מוסר אותו לשומרים, והמנין הוא כך, ידוע שהקליפה הוא שומר לפרי, בכל הדברים הטבעיים, כמו בכל למחי האדמה בתבואה ובפירות וכזרעים אמנם גם בדברים ההשגחיים האלקיים מצאנו כן, שהקדושה משתמרת ע"י הקליפה, הלא תראה איך תורתנו הקדושה והטהורה תורת משה, משתמרת שלא תשתכח ח"ו במשך זמן הגלות הארוך, ע"י שנתן בלב האומות לכנות עליה את אומנתם החדשה, ועי"ז היו רבים מחכמי הגוים עוסקים בה חבוריהם, וסופרים מלותיה, ופסוקיה, כגודע ועוד תשוב ותראה כי השמעאלים הממידו על מקום המקדש, בית מסגד שלהם, הלא יתמהן על זה לב איש ישראל בראותו כי על מקום הקדוש ההוא עומד בית מסגד שלהם, אבל תכוף דעתו בזה ע"פ מה שאמרו חז"ל ביומא הרון במקומו נגנז, והנה בעת הזאת אשר במדינת ברימניא ישנה אגודת חופרים החופרים בכל המקומות אשר עמדו שם היכלי המלכים הקדמונים כמו במצרים ובאשור, ומוצאים שם זכרונות ימי קדם עתיקי ימים, כמו שכתבנו לעיל (סוף פרשת בא), הלא בעת היו חופרים על מקום המקדש למצוא את הרון האלקים, אולר כל כלי חמדה, ע"כ מסר הקב"ה את המקום הזה לשומר, והוא כי השמעאלים הממידו על המקום ההוא בית מסגד שלהם ואין רשות לכל איש לרחפא לגעת שם, הכך רואה בעיניך, שגם בדברים השגחיים האלקיים שאין למעלה מהם הקליפה הוא שומר לפרי, ודבר זה הוא התבוננות יקרה, אשר ראויה לכל איש אשר לבו שלם עם ה', לשום לב אליה, וכן היה הענין ג"כ כאן בע"ז של בעל צפון שהיא עמדה על מקום האוצרות של יוסף ופרעה לשמור את האוצר הזה למען ישראל בלתתם ממלרים, וזה שאמר רבינו הקדוש בהמשנה שלו, שמצא שכרו אחד שמר בשבילו יין הפוחים של ע' שנה, ושתה ונתרפא, ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים, שגם בדברים ההשגחיים הקליפה הוא שומר לפרי, והוא נפלא בע"ה.

בן יהוידע

דקמ"ע ב ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים. וכזה יובן בס"ד מ"ש דוד הע"ה רבים אומרים מי יראנו טוב נסה עלינו אור פניך ה' נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו, פירוש רבים ממלכי אוה"ע וגדוליהם שים להם רוב טובה בעוה"ז מה שלא נמצא אצל ישראל אפילו במקצם, מלעיגים עלינו ואומרים עלינו מי יראנו טוב, דמשבים ורואים הטוב הוא להם דוקא, אך אנחנו אומרים נסה עלינו אור פניך ה', שאנחנו רוצים עיקר בטוב עוה"ב שהוא אור פניך, וגם על טוב עוה"ז אין אני מצטער נראותי אותו ברבוי אצל אוה"ע, אלא אדרבה נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו, כי חושב אני, דאנו אוספים טוב עוה"ב ושומרים אותו לנו, כי יבא היום שאנחנו בס ותקח אותו מהם, וכמו שאמר כאן ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים:

SPONSORED LZ"N

AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

WHATSAPP EMAIL PODCAST TORAHANYTIME ALLDAF DAF YOMI PORTAL KOL HALASHON